

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 21 april 2023 bent u middels een wethoudersbrief van wethouders Karremans en Struijvenberg [23bb002722] geïnformeerd over de financiële situatie bij RET, en dat RET samen met MRDH en de gemeente werkt aan een toekomstperspectief. Er is toen aangegeven dat uitgewerkte voorstellen en maatregelen naar verwachting medio mei met u gedeeld kunnen worden.

In deze brief en daar bijhorende bijlagen vindt u een samenvatting van het "Toekomstperspectief 2024-2030", de visie van het college op de voorgestelde maatregelen, en een doorkijk naar verdere besluitvorming over de maatregelen.

Daarbij treft u als bijlage ook:

- Geheimhouding: Bijlage I t/m IV.
 - Wij verstrekken u deze informatie onder oplegging van geheimhouding krachtens de artikelen 87 en 88, tweede lid, van de Gemeentewet jo. artikel 5.1, lid 2, onder b, f en i, van de Wet Open Overheid.
 - Het belang van het openbaar maken van deze informatie weegt niet op tegen de mogelijke schade en nadeel voor de gemeente en haar partners. De documenten bevatten diverse elementen die bij openbaarheid de RET en de gemeente als aandeelhouder financieel kunnen benadelen.
 - Wij stellen op grond van ons beleidskader 'verstrekking openbare en geheime informatie aan de raad' voor na vijf jaar (23-05-2028) een herbeoordeling te doen van de geheimhouding.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

U bent eerder geïnformeerd over de ontwikkelingen bij de RET op de volgende momenten:

- Actualiteitenraad van 6 oktober 2022;
- Wethoudersbrief Karremans over proces maatregelen stabiliteit van het OV [23bb002186] dd 31 mrt 2023; en

- Wethoudersbrief Karremans en Struijvenberg over ontwikkelingen RET [23bb002722] dd 21 april 2023.

Hierin is u toegezegd dat het college medio mei u verder zou informeren.

Toelichting:

Verhouding tussen de gemeente en RET nv

RET (voluit: de Rotterdamse Elektrische Tram nv) is een deelneming van de gemeente Rotterdam, welke in opdracht van de MRDH (voluit: Metropoolregio Rotterdam Den Haag) het openbaar vervoer (OV) verzorgt in Rotterdam en een flink aantal omliggende gemeenten.

De gemeente is 99% aandeelhouder van de RET nv, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) bezit het resterende aandeel zonder financieel component. In de RET zijn het openbaar vervoer, de sociale veiligheid en het beheer en onderhoud alsmede alle andere daaraan gerelateerde activiteiten ondergebracht. De infrastructuur van de metro en tram zijn ondergebracht in een aparte bv, zijnde RET Infrastructuur bv – hiervan is de gemeente 100% aandeelhouder en daarmee eigenaar. RET valt onder het Beleidskader verbonden partijen en bestuurlijke relaties. Daarnaast vervult RET een belangrijke rol in het gemeentelijke mobiliteit beleid, is het een partner in veel projecten in de openbare ruimte, en wordt er intensief samengewerkt op het gebied van sociale veiligheid.

Aanloop en huidige stand van zaken

In de periode 2010 – 2019 heeft het OV in de RET concessies¹ een forse groei doorgemaakt. In deze periode is het aantal reizigerskilometers gegroeid met circa 5% per jaar gemiddeld. Uit analyses blijkt dat de groei bestond uit:

- ruimtelijk economische factoren (ca. 2% groei);
- verbetering en uitbreiding van het OV-aanbod (ca. 3% groei).

Met deze groei namen ook de reizigersinkomsten sterk toe. In 2019 is, in het kader van de reguliere herijking van de concessie, een nieuwe afspraak gemaakt tussen de concessieverlener MRDH en RET over een hoger deel van de opbrengsten dat jaarlijks ingezet kan worden via investeringsmogelijkheden door de RET en faciliteren en bekostigen van de groei vanuit de MRDH.

De afgelopen jaren zijn er echter significante ontwikkelingen geweest aan zowel de opbrengsten als kosten kant van het OV. Na jaren van groei is door corona het OV gebruik vanaf 2020 fors gedaald. Dit heeft een groot effect gehad op de reizigersaantallen, en daarmee de inkomsten voor RET. Het aantal reizigers ligt momenteel² op circa 90% van het niveau pre-corona, en ligt ca 18% lager dan de prognoses van de bovengenoemde afspraken uit 2019. Grote rol in deze lagere reizigersaantallen speelt het toegenomen aantal thuiswerkende mensen, minder reizen vanuit de OV-studentenkaart en een overstap naar andere vervoerswijze (m.n. op korte afstand). Gedurende de laatste drie jaar is het OV hiervoor gecompenseerd door Rijks- en MRDH-steunmaatregelen. De Rijkssteun (Transitie vergoeding Openbaar Vervoer - TVOV) loopt eind dit jaar definitief af. Wat betreft de kostenkant zijn er ook ontwikkelingen geweest.

¹ De RET is concessie-nemer van twee concessies, zijnde "bus" en "railgebonden voertuigen" (metro en tram).

² April 2023

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne de energiekosten fors zijn gestegen. En ook al zijn de tarieven voor energie aan het dalen, de verwachting is dat deze aanmerkelijk hoger zullen blijven dan die voor februari 2022. Daarnaast speelt dat de personeelskosten in de gehele OV-sector ook gestegen zijn de afgelopen jaren, wat de financiële situatie verder onder druk zet.

Als gevolg hiervan voorziet de RET – zonder aanvullende maatregelen – een structureel financieel tekort.

Toekomstperspectief RET 2024-2030

In reactie hierop hebben de gemeente Rotterdam en de MRDH als aandeelhouders, en de MRDH ook als opdrachtgever van het openbaar vervoer, RET gevraagd om de eigen financiële situatie nauwgezet in beeld te brengen. MRDH en de gemeente hebben vervolgens RET gevraagd om met voorstellen te komen ter realisatie van een sluitende begroting op de korte en langere termijn via opbrengst verhogende maatregelen, kostenreductie en creëren van maatschappelijke meerwaarde via het OV. Hierbij geldt als uitgangspunt een kwalitatief goed en kostenefficiënt OV dat bijdraagt aan de opgaven in onze regio. De RET heeft in opdracht van de gemeente Rotterdam en MRDH onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de toekomst van het openbaar vervoer in het Rotterdamse deel van de regio op de korte en lange termijn zeker te stellen. Gezien de ernst van de situatie is er een breed scala aan maatregelen onderzocht. Dit is het toekomstperspectief RET gaan heten.

Het toekomstperspectief is opgedeeld in 6 delen; A tot en met F.

In deel A en B zijn de relevante opgaven geschetst waar de regio voor staat, en de bijdrage die het OV en RET kunnen leveren aan het oplossen hiervan. In onderdeel C is beschreven hoe het OV er momenteel voor staat en wat de voorziene ontwikkeling naar de toekomst is. Deel D beschrijft het maatregelenpakket waarmee RET in de komende jaren reizigersherstel en opbrengstverhoging wil realiseren. Onderdeel E. beschrijft waarop de RET als bedrijf de focus legt. Tot slot beschrijft onderdeel F. wat dit financieel en voor wat betreft risico's betekent en vraagt. In deze brief zal de aandacht liggen op de onderdelen van het toekomstperspectief, die het meest relevant zijn voor de gemeente Rotterdam.

Vanwege de concurrentiegevoelige informatie is het toekomstperspectief zelf geheim. Het document is opgenomen als geheime bijlage II.

Inhoudelijk beoordeling van het toekomstperspectief

Vanwege de gevoelige aard van de informatie in het toekomstperspectief verwijzen we u voor de inhoudelijk beoordeling van het perspectief en standpunt vanuit het college naar de geheime bijlage I.

Vervolgproces en verdere besluitvorming

Het "Toekomstperspectief RET 2024 – 2030" is een voorstel van wat volgens de RET nodig is om te komen tot een gezonde bedrijfsvoering en duurzame uitvoering van het OV in het Rotterdamse deel van de regio. Voor een groot aantal maatregelen zal aanvullende besluitvorming noodzakelijk zijn; met specifieke aandacht voor de financiële maatregelen. Hieronder beschrijven we het vervolgproces voor behandeling van het toekomstperspectief, en eventuele verdere besluitvorming.

Allereerst gaat het college graag met u het gesprek aan over de huidige stand van zaken van het OV en de RET, in de raadscommissie van 7 juni. Met het toekomstperspectief stelt de gemeente niets vast, maar het college ziet het wel als vertrekpunt richting daadwerkelijke besluitvorming dit najaar. We verzoeken u dan ook om ons uw visie op het toekomstperspectief mee te geven, zodat we deze kunnen meenemen in de inhoudelijke gesprekken met RET en MRDH, en in de voorbereiding van de besluitvorming dit najaar. We zullen u hier vanzelfsprekend over informeren, en waar het een raadsbevoegdheid betreft komen we hiervoor uiteraard bij u terug.

Daarnaast verzoeken we u om op 7 juni een standpunt over het toekomstperspectief mee te geven aan uw leden in de Adviescommissie Vervoersautoriteit (AcVA) van de MRDH. In juni³ wordt het 'Toekomstperspectief RET 2024-2030' behandeld in zowel de Adviescommissie Vervoersautoriteit (AcVA) als de Bestuurscommissie Vervoersautoriteit (BcVA) van de MRDH. Deze behandelingen zijn - net als in de gemeente Rotterdam - nog zonder concrete besluiten, maar zal wel belangrijk richtinggevend zijn in de uitwerking van concrete besluitvorming naar het najaar. Namens de gemeente Rotterdam heeft wethouder Karremans als voorzitter zitting in de BcVA. De wethouder zal de resultaten van de behandeling in de raadscommissie op 7 juni meenemen in de BcVA behandeling.

Om de RET voldoende zekerheid te geven voor komend jaar, is besluitvorming over de financiële aspecten dit najaar noodzakelijk. Verder uitstel rondom het toekomstperspectief zal leiden tot meer onzekerheid en het uitblijven van investeringen door de RET. We verwachten na de zomerperiode van 2023 bij u terug te komen met uitgewerkte voorstellen voor de korte termijn, en een visie op de gevraagde ontwikkelingen op de lange termijn.

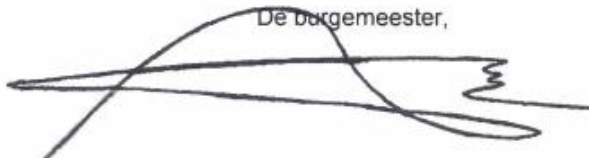
Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Met het behandelen van dit toekomstperspectief is er nog geen directe financiële consequentie voor de gemeente Rotterdam; er wordt nog niks definitief besloten, echter wordt het vertrekpunt voorgesteld waarmee de RET, MRDH en betrokken gemeenten tot concrete maatregelen kunnen komen.

De secretaris,

V.J.M. Roozen

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,

A. Aboutaleb

³ Datum wordt nog nader bepaald door de MRDH ivm verschuiving van datum

Bijlagen (Geheim)

- GEHEIM - Bijlage I - Geheime raadsbrief Toekomstperspectief RET
- GEHEIM - Bijlage II - Aanbiedingsbrief RET & Toekomstperspectief RET
- GEHEIM - Bijlage III – Adviesbrief van de OR-RET
- GEHEIM - Bijlage IV - Adviesbrief van de Raad van Commissarissen RET